

## KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 15/2013 rd

### Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret och av vissa utbildningslagar

#### INLEDNING

##### **Remiss**

Riksdagen remitterade den 5 november 2013 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret och av vissa utbildningslagar (RP 166/2013 rd) till kulturutskottet för beredning.

##### **Sakkunniga**

Utskottet har hört

- regeringsråd Piritta Väinölä, undervisnings- och kulturministeriet

- applikationschef Laila Puranen, Utbildningsstyrelsen
- överinspektör Anne Tamminen-Dahlman, Dataombudsmannens byrå.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Folkpensionsanstalten
- Finlands universitet UNIFI rf
- Rådet för Yrkeshögskolornas Rektorer ARENE
- Finlands studentkårers förbund FSF rf
- Förbundet för studerandekårer vid yrkeshögskolorna i Finland rf.

#### PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret, lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De föreslagna ändringarna i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret behövs för den inledande etappen för införande av Webbtjänsten för lärande och gemensamma ansökningsförfaranden till förberedande utbildning ef-

ter den grundläggande utbildningen. Lagen föreslås få bestämmelser om ett studentnummer som behövs för att identifiera personer. Ett nummer ska tilldelas alla som det förs in uppgifter om i Webbtjänsten för lärande. Dessutom föreslås sådana ändringar i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret och i lagen om grundläggande utbildning som gör det möjligt att införa gemensamma ansökningsförfaranden för förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen.

Utbildningslagarna föreslås få bestämmelser om hur beslut om antagning ska meddelas.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2014.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Allmän motivering*

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Ändringarna är en etapp i projektet Webbtjänsten för lärande och bidrar till att förenkla ansökan till utbildning. Webbtjänsten för lärande genomförs inom programmet för att påskynda elektronisk ärendehantering och demokrati (SADe), som samordnas av finansministeriet. Webbtjänsten ska innehålla ett elektroniskt bildningscenter i enlighet med regeringsprogrammet.

Där ska individer i framtiden kunna finna all service utbildningsanordnarna erbjuder från förskoleundervisning till vuxen- och påbyggnadsutbildning. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Ett centralt inslag i propositionen är det individuella studentnummer som en person får när uppgifter om hen förs in första gången i Webbtjänsten för lärande. Studentnumret kommer enligt propositionen att beröra en stor personkrets. Inledningsvis kommer numret att användas för att identifiera personen i de antagningsregister som hör till webbtjänsten. I framtiden kommer studentnumret att ha en viktig roll i insamlingen av uppgifter, eftersom alla uppgifter om en persons studiehistoria kommer att lagras på ett och samma ställe i och med registret för verifierat kunnande. Införandet av ett studentnummer bidrar på ett bra sätt till den pågående utvecklingen i fråga om informationssystem. För att informationsinnehållet i antagningsregistret ska bli enhetligt måste man försäkra sig om att it- och utbildningsadministrationerna genomgående använder och förstår begreppen på samma sätt. Enligt propositionen kommer de sökande att få ett studentnummer som det förs uppgifter om i antagningsregistret gällande utbildning som börjar i januari 2014 och senare. Vid högskolorna är det tänkt att studentnummer ska tas i bruk i samband med gemensam ansökan hösten 2014 till

utbildningar som börjar våren 2015. I början kommer studentnumret att registreras parallellt med universitetens egna studerandenummer. Det betyder överlappningar, åtminstone än så länge. I praktiken kunde högskolorna senare ersätta de interna studerandenumren med studentnummer om de så önskar, konstaterar utskottet.

Även studentorganisationerna använder i stor utsträckning läroanstaltsspecifika studerandenummer i sina medlemsregister, och läroanstalterna använder numren i sina stödtjänstfunktioner, exempelvis i it-användaradministrationen och identitetshanteringen och biblioteksservicen. Utskottet understryker att introduktionen av studentnummer bör planeras och utvecklas i nära samråd även med studentorganisationerna.

Målet på sikt är att i informationsöverföringen allt mer börja använda studentnummer i stället för personbeteckning. Men just nu är det svårt att avgöra om personbeteckningen helt kan frångås. Personbeteckningen behövs i varje händelse för att identifiera personen när uppgifter om hen första gången förs in i registret, alltså när hen ännu inte fått ett studentnummer.

Under ärendehanteringens föreslås det att antagningsregistrets ändamål ska utvidgas bl.a. till uppföljning av ungdomsgarantin, så att uppgifter samlas in även om dem som slutfört den grundläggande utbildningen men inte deltagit i ansökan som noteras i registret. Enligt propositionsmotiven (s. 10) är det inte motiverat att i det här sammanhanget utvidga registrets ändamål, men att en sådan utvidgning bör undersökas senare. Det här måste enligt utskottet beaktas i framtida ändringar i lagen om antagningsregistret.

Utskottet har uppmärksammat på att uppgifterna i antagningsregistret ska förvaras i fem år efter att beslutet om antagning fattades. De här uppgifterna används explicit i anknytning till antagning, konstaterar utskottet. Men det är ändå

viktigt att undersöka om förvaringstiden på fem år är tillräcklig eller om den behöver förlängas.

Enligt information till utskottet planerar man ordna gemensam ansökan och särskild ansökan så att ansökan till förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen ordnas först sedan de antagna i gemensam ansökan offentliggjorts. Regeringens ambition har varit att ungdomar primärt ska söka till utbildning som leder till examen. Utskottet anser emellertid att man i det nya ansökningsförfarandet bör ta hänsyn till att de studerande måste ha lika möjligheter att fatta ett lämpligt utbildningsval med hänsyn bl.a. till att läroinrättningar inom det fria bildningsarbetet erbjuder utbildning som lämpar sig för en del ungdomar som omfattas av ungdomsgarantin.

### **Detaljmotivering**

#### **Lagförslag 1**

5 §. *Utlämnande av uppgifter.* I 3 punkten föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att få uppgifter ur antagningsregistret. Uttrycket "studiestödsärenden" är oprecist och kan tänkas avse endast uppgifter som behövs för förmåner enligt studiestödslagen. Folkpensionsanstalten behöver uppgifter för att bevilja inte bara studiestöd utan också stöd för skolresor och rehabiliteringsstöd. De här förmånerna grundar sig på olika lagar. Därför preciserar utskottet bestämmelsen på denna punkt.

### **Utskottets förslag till beslut**

Riksdagen

*godkänner lagförslaget enligt propositionen men 5 § i lagförslag 1 med följande ändringar:*

5 §

#### *Utlämnande av uppgifter*

Uppgifter som avses i 3 § 1 och 3 mom. får lämnas ut ur antagningsregistret utan hinder av bestämmelserna om tystnadsplikt i den mån de behövs för att mottagaren ska kunna sköta sina uppgifter, som följer:

(1 punkten som i RP)

— — — — —  
3) till Folkpensionsanstalten för skötseln av uppgifter enligt lagen om studiestöd (65/1994), lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) samt till Folkpensionsanstalten och arbets- och näringsmyndigheterna för utredning av förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),  
— — — — —

**KuUB 15/2013 rd — RP 166/2013 rd**

Helsingfors den 11 december 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml  
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna  
Ritva Elomaa /saf  
Eeva-Johanna Eloranta /sd  
Jukka Gustafsson /sd  
Leena Harkimo /saml (delvis)  
Pauli Kiuru /saml

Kimmo Kivelä /saf  
Sanna Lauslahti /saml  
Silvia Modig /vänst  
Mikaela Nylander /sv (delvis)  
Tuula Peltonen /sd  
Tuomo Puumala /cent  
Simo Rundgren /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.